

جنگ میهنی ۱۲ روزه و راهبرد فناوری دفاعی ما

درگیر شدن تحمیلی ایران در جنگ اخیر، و زد و خورد با دو قدرت هسته‌ای جهان، به ویژه اسرائیل (که از پشتوانه کلیه دستاوردهای مادی تمدن غرب برخوردار است) نشان داد که فناوری برتر، کماکان مهم‌ترین عامل پیروزی‌ها و شکست‌هاست، همان‌طور که در تمام تاریخ چنین بوده است.

آنچه باعث آسیب‌های زیادی به ما شد، فناوری‌های نظامی دشمن بود و نیز آنچه مانع ادامه این آسیب‌ها و حملات شد، فناوری‌هایی بود که توسط دانشمندان و فناوران ایرانی توسعه یافته بود.

نکته مهمی که قاعدتاً بر سر آن توافق وجود دارد، آن است که توان انسانی و مادی کشور ما، قابل مقایسه با دشمنی نیست که از تمام امکانات ناتو و غرب برخوردار است و چنین مواجهه نابرابری، به فرسایش شدید بخش‌های مختلف و غیرنظامی کشور می‌انجامد. جبران عقب‌ماندگی در فناوری‌هایی که طرف متخاصم در آن‌ها چند ده سال جلوتر است، کاری کوتاه‌مدت نیست و طبعاً پیشرفت آنان نیز به شکل مداوم و شتابان ادامه خواهد داشت و متوقف نخواهد بود.

به نظر می‌رسد تنها راه چاره، گشایش جبهه‌های جدیدی از فناوری است که هنوز دشمن در آن‌ها پیشرفت خاصی نکرده است. به عنوان نمونه، چین برای شکار پهپادها و ریزپرنده‌ها متوسل به لیزر شده است که جایگزین شلیک موشک‌های پدافندی گران‌قیمت خواهد بود. به شکل عام‌تری باید گفت که کل سابقه سلاح‌های جنگی چند قرن اخیر که مبتنی بر ساخت یک وسیله متحرک فیزیکی (اعم از فشنگ و خمپاره و موشک) برای پرتاب کردن مواد منفجره شیمیایی بوده، امروزه در حال منسوخ شدن است و تکانه‌های شدید به جای مواد منفجره توسط امواج فیزیکی ایجاد خواهند شد که لیزر فقط یکی از آن‌هاست. چنین تحولات عظیمی می‌تواند توسط فناوری‌های دیگری نیز اتفاق بیفتد و قاعدتاً ریشه تمام این فناوری‌های تحول‌ساز و برافکن، نوآوری انقلابی در علوم و پژوهش‌های بنیادین است.

سیاست‌گذاران فناوری کشور (نه فقط در حوزه دفاعی) باید از هوشیاری کافی در این مورد برخوردار باشند و شجاعت پذیرش ریسک را به محققان هم بدهند تا بتوانیم به راهکارهای مؤثری برای مقابله با دشمنان ایران مجهز شویم.